

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української літератури імені академіка Михайла Возняка

Затверджено

На засіданні кафедри української літератури імені академіка Михайла Возняка філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08.2021) Завідувач кафедри

Микитюк В. І. _____

Силабус з навчальної дисципліни

«Художня проза 1960-1990-их років»,
що викладається в межах ОПП другого курсу першого рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальностей 014 середня освіта, 035 Філологія спеціалізації 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 035.01 Філологія (Українська мова та література)

Назва курсу	Художня проза 1960-1990-их років
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра української літератури ім. акад. М. Возняка
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань <u>03 Гуманітарні науки, 01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва напряму підготовки) спеціальність <u>035 Філологія, 014 Середня освіта</u> (шифр і назва спеціальності) спеціалізація <u>035.01 Українська мова та література, 014.01 Середня освіта (українська мова та література)</u>
Викладачі курсу	Легка Оріся Станіславівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури ім. акад. М. Возняка
Контактна інформація викладачів	orysialehka@gmail.com .
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю).
Сторінка курсу	http://philology.lnu.edu.ua/course/istorychna-proza-1960-1990-h-rokiv
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, аби відтворити історичну прозу 60-90-их рр. цілісною і закономірною ланкою в системі української культури.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Художня проза 1960-1990-х років ХХ ст.» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 035 Філологія, 014 Середня освіта для освітньої програми 035 – філологія, ОС «бакалавр», яка викладається в 2 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	<p>Метою вивчення вибіркової дисципліни «Художня проза 1960-1990-х років ХХ ст.» є ознайомлення студентів із тенденціями розвитку, жанрово-стильовими особливостями історичної прози означеного періоду, об'єктивною оцінкою ролі кожного письменника в літературному процесі і подолання стереотипів неповноти української літератури</p> <p>Період 60-90-х рр. ХХ ст у літературі і культурі взагалі – складний і недостатньо вивчений. Складність зумовлюється багатоплощинністю і неоднорівністю чотирьох десятиліть у літературному процесі, об'єднаними в один курс. Кожне із літературних десятиліть характеризується певними ознаками, що формували визначальний психотип українського письменника, зокрема історичного У 60-ті роки в українській літературі з'явилося нове потужне покоління (шістдесятники, постшістдесятники), що кардинально змінили традиційну для української літератури систему художнього письма.</p> <p>Пропонований курс дає можливість осягнути значимість творчості прозаїків-шістдесятників, феномен т.зв. «витісненого</p>

	<p>покоління», явище літературного вісімдесятиництва, а також постмодерні експерименти письменників-дев'яностників. Ба більше - осмислити явище історичної прози в усіх його ідеологічних і естетичних вимірах, дозволяє ввести до реєстру аналізованих творів ті, які радянські методологи переважно оминали.</p> <p>Цілісне осмислення філософії та естетики історичної прози 60-90-х років ХХ ст. – актуальний аспект сучасного літературознавства, який відповідає потребі підготовки кадрів у високій школі. Також мета курсу полягає у якнайбільш повному, достовірному, системному і послідовному вивченні літературної епохи 60-90-х років ХХ ст., усвідомленні ідейно-художнього багатства історичної прози, подекуди її неоднозначності і неодновимірності.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література: 1. Українські літературні школи та групи 60-90-их рр.. ХХ ст.: Антологія вибраної поезії та есеїстики. – Львів: Піраміда, 2009.</p> <p>2. Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006.</p> <p>3. Історія української літератури ХХ століття: У 2-х кн. / за ред. В.Дончика. – К., 1998. – Кн.2.</p> <p>4. Сучасна українська література кінця ХХ – початку ХХІ століття. – К.: Школа, 2006.</p> <p>5. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Зубрицької М. – Львів: Літопис 1996.</p> <p>6. Літературознавчий словник-довідник (NB). – К.: ВЦ “Академія”, 1997.</p> <p>7. Лексикон загального і порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001 та ін.</p> <p>8. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики: У 4-х кн- К.: Аконті, 2003. – К.4..</p> <p>Додаткова література: 1. Харчук Р. Сучасна українська проза, Постмодерний період. – К., 2008.</p> <p>2. Шевчук В. Із вершин та низин. Книжка цікавих фактів із історії української літератури. –К., 1990.</p> <p>3. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К.: Либідь, 1999.</p> <p>4. Салига Т.Ю. Високе світло: Літературно-критичні студії. Львів-Мюнхен, 1994.</p> <p>5. Салига Т.Ю. Імператив: Літературознавчі статті, критика, публіцистика. Львів: Світ, 1997.</p> <p>6. Салига Т.Ю. Продовження: Літ.-критичні студії. Львів: Каменярь, 1991.</p> <p>7. Більчук М. Українські та зарубіжні письменники: Розповіді про життя і творчість. – Тернопіль, 2008.</p> <p>8. Бернадська Н.І. Українська література ХХ століття. – К., 2006.</p> <p>9. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес. – К., 2008.</p> <p>10. Процюк С. Лицарі стилосу та кав'ярень: Есе про дев'яностників. – К., 1996.</p> <p>11. Макаров А. Розмаїття тенденцій: Літературно-критичні нариси. – К., 1969.</p>

	<p>12. Бондар-Терещенко І. Неоліт: Літературно-критичні статті. – Луцьк, 2008.</p> <p>13. Сивокінь Г. У вимірах сприйняття. Теоретичні проблеми художньої літератури, її історія та функції. – К., 2006.</p> <p>14. Голобородько Я. Артеграунд. Український літературний істеблішмент. – К., 2006.</p> <p>15. Павлишин М. Канон та іконостас. – К., 1997.</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	42 години аудиторних занять. З них 28 годин лекцій, 14 годин практичних занять.. Залік – 2 год.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати основні тенденції функціонування і розвитку історичної прози періоду 60-90-х років ХХ ст., творчість її представників.</p> <p>вміти орієнтуватися в розмаїтті творів на історичну тематику, в інтертекстуальному середовищі (зокрема, історії та літератури), розвивати аналітичність мислення. А це, своєю чергою, посилить вправність студентів-філологів у сфері інтерпретації художнього тексту.</p>
Ключові слова	Історична проза, письменник, літературні персоналії, дискурс, інтерпретація тексту, літературний процес, літературний метод, творчість, світовідчуття, історія.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних робіт.
Теми	<p>Теми лекційних занять.</p> <p>Тема 1-8. Історична проза 60-их рр. Шістдесятництво: відкритий конфлікт з політичним режимом.</p> <p><i>Суспільно-політичні передумови формування явища шістдесятництва.</i> Три хвили політичних репресій. Варіанти виходу з «межової» ситуації. Дисидентство, активне інакодумство у літературі і мистецтві (В.Стус, А.Горська, І.Світличний, І.Калинець). «Втеча в мовчання» як позиція (Ліна Костенко, В.Шевчук, М.Коцюбинська). Конформісти у літературі – підпорядкування «правилам гри» тоталітаризму (Д.Павличко, Б.Олійник, І.Драч, В.Коротич та ін.). Толерантність оцінок у літературознавстві.</p> <p><i>Літературно-мистецькі ідеали письменників 60-их рр. ХХ ст.</i> Культурно-історичні витоки шістдесятництва (тріада впливів: світова культура, народна творчість, набутки української літератури від класики до періоду Розстріляного Відродження). Світоглядні засади шістдесятників (лібералізм, духовний демократизм і аристократизм, гуманізм, етичний максималізм, активний патріотизм і національна самосвідомість, сакральне сприйняття рідної мови та історичної пам'яті як оберегів нації). Естетичні засади шістдесятників (критика інакшістю, естетична незалежність, єдність традицій, інтелектуалізм, елітарність та ін.). Жанрове розмаїття, пошук стильових первнів, формальні орієнтири творчості шістдесятників. Неореалізм української прози 60-их років.</p> <p><i>Творчі персоналії у літературному процесі 60-их рр. ХХ ст.</i></p>

Новелістика Григора Тютюнника. Історична проза Р.Іваничука. Історична проза П.Загребельного. Історична проза Р.Федоріва. Персонажі-книжники в інтелектуальній прозі В.Шевчука.

Тема 9-10. Історична проза материкової України й Нью-Йоркська груп

Увиразнення поетики модернізму. Творення системи неререферентної (незображальної) лірики. Глибокий текстуальний символізм і химерні прийоми художньої умовності – шлях до нової символіки.

Між «Празькою школою» і групою шістдесятників: синтез стилів у представників Нью-Йоркської групи і одночасне вивільнення від наслідування їх. Домінування двох стилістичних принципів: тяжіння до стилізації та свідомий нахил до сюрреалізму. Побудовування «поезії думки». Поняття *коннотації*, формування своєрідного поетичного *ідеолекту*. Загодованість тексту.

Тема 11. Історична література у 70-ті рр.; заборони і можливості.

Історико-літературний та суто літературознавчі аспекти у проблемі номінування означеного літературного покоління.

«Постшістдесятники» - не наступники шістдесятників, а відкривачі нових літературних обривів. Кореспондування із модерною європейською традицією, опертя на її світоглядно-філософські орієнтири. Поняття «витісненості» у літературному процесі.

Творча незалежність, спротив ідеологічній кон'юктурі – мистецька «дорога» пост шістдесятників. Представники: Р.Іваничук, Р.Федорів, П.Загребельний та ін: оригінальність власної творчої історії й ознаки приналежності до «витісненого покоління». Естетичний радикалізм постшістдесятників..

Тема 12-13. Вісімдесятництво як суспільно-політичне і культурно-мистецьке явище.

Пошуки поетів цього покоління. Екзистенційна багатоплощинність, непідвладність суверенної особистості одній реальності – визначальна ознака модернізму 80-их рр. ХХ ст.

Історична (чи неісторична) проза 80-их рр. Постмодернізм як стильова течія у літературі 80-90-их рр. Спроби літературознавчих класифікацій. Принципи постмодерного письма.

Проза О.Забужко: жіноче письмо й жіночий погляд на сучасний світ. Стосунок до історичної прози.

Юрко Винничук – «батько чорного гумору в українській літературі». Скільки історії у його текстах? Особливості стилю.

Філософія вікової моралі в прозі *Марії Матіос*.

Літературна група Бу-Ба-Бу: експеримент і карнавалізація дійсності. Проза Ю.Андруховича: дотичність до історичної прози.

Тема 14. Літературне покоління 90-их рр. ХХ ст. Особливості історичної прози 90-х рр.

	<p>90-ті роки: творення літератури перехідного типу, виразна спрямованість проти рудиментів радянського минулого. Синхронність присутності п'ятьох поколінь письменників.</p> <p>Легкість та вигадливість письма митців 90-их рр. ХХ ст. Головні пріоритети письменників: публічна екстравагантність автора, а не якість письма.</p> <p><i>Літературні угруповання 90-их рр. ХХ ст.</i></p> <p>Група «Пропала грамота»: іронічність та карикатурність новітньої української елітарної поезії. Особливості мовної стихії учасників групи.</p> <p>Мистецькі експерименти представників літературних угруповань «Музейний провулок, 8», ММЮННА ТУГА, «Нова дегенерація», «Червона Фіра», «Друзі Еліота», «Нечувані».</p> <p>Особливості прози 90-их рр. ХХ ст. Загальний огляд.</p> <p>Літературні самітники: невписуваність в ідеологію та естетику свого покоління. Лесь Подерв'янський – послідовник контркультури, культова фігура київського андеграунду 70-90-их рр. ХХ ст. «Стьоб» як спосіб мовлення у творах Л.Подерв'янського. Інтертекстуальність або книжність його стилю. Історична проза: реальність чи натяк?</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>залік в кінці року (письмовий або усний)</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії української літератури к. ХІХ – поч.. ХХ ст., історії української критики, теорії літератури, фольклору, історії, достатніх для сприйняття понятійного апарату означуваного курсу.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Презентація, лекції, колаборативне навчання (тьюторство*), дискусія</p> <p>*Завдання тьютора – побудова освітнього простору як простору прояву пізнавальних ініціатив та інтересів студентів і створення індивідуальної освітньої траєкторії. Тьютор встановлює зі студентами партнерські стосунки, забезпечуючи психологічну підтримку під час навчання, організовує їх освітню діяльність, представляє академічні інтереси студентів на факультеті. Тьюторський супровід, націлений на реалізацію принципу індивідуалізації в освіті, сприяє найбільш повному розкриттю особистісного потенціалу студента за умови встановлення суб'єктних відносин, в яких кожна сторона бере на себе відповідальність за свій вибір.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25 балів • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25 балів • іспит/залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50 балів <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів</p>

	<p>письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку.</p>	<p>Перелік питань до заліку:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика літературного процесу 60-90-х рр. ХХ ст. Суспільні обставини й особливості художнього розвитку. 2. Романи В.Земляка («Лебедина зграя», «Зелені млини») - на вибір) як явище української «химерної» прози. 3. Жанрово-стильова еволюція прози 60-90-х рр. ХХ ст.. 4. Новелістика 60-90-х рр. ХХ ст., її проблематика, основні представники. 5. Шістдесятники в літературі: боротьба за свободу творчого самовияву. 6. «Химерна» проза Є.Гуцала. 7. Проблема «батьків і дітей» у літературі (на матеріалі літературного процесу 60-90-х рр. ХХ ст.). 8. Вісімдесятники: представники, мотиви творчого пошуку. Характеристика творчості двох письменників 80-их рр. ХХ ст. 9. Історична проза в українській літературі 60-90-х рр. ХХ ст., посилення філософського начала (Р.Іваничук, Р.Федорів, В Шевчук та ін.) 10. Проза Р.Іваничука: пошуки стилю

11. Постмодернізм як стильова течія у літературі 80-90-их рр. ХХ ст. Спроби літературознавчих класифікацій. Ознаки постмодернізму, принципи постмодерного письма.
12. Роман «Мальви» Р.Іваничука. Жанрово-стильова характеристика..
13. Постшістдесятники або «витіснене» покоління в українській літературі. Світоглядно-філософські орієнтири його представників.
14. Історична проза Р.Федоріва.
15. Літературна критика 60-90-х рр. ХХ ст., її представники, особливості становлення і функціонування.
16. Проблема володаря і митця у романі П.Загребельного «Диво».
17. Український театр і драматургія періоду 80-90-х рр. ХХ ст. Загальний огляд.
18. П.Загребельний. Життя і творчість..
19. Літературні угруповання 90-х рр. ХХ ст. («Пропала грамота», «Музейний провулок, 8», ММЮННА ТУГА, «Нова дегенерація», «Червона Фіра» та ін.).
20. Особливості інтелектуальної прози В.Шевчука. Аналіз триптиху «Три листки за вікном».
21. Р.Іваничук і Р.Федорів: аналіз художніх стилів.
22. Образ літописця в романі Р.Федоріва «Отчий світильник».
23. Літературні групи «Лугосад» і «Пропала грамота»: представники, естетичні принципи і постмодерні новації.
24. Персоналії-книжники у прозі В.Шевчука.
25. Роман О.Гончара «Собор», його проблематика й суспільний резонанс.
26. Розвиток історичної прози у 60-ті роки ХХ ст.
27. Літературне покоління 90-х рр.. ХХ ст.: легкість і вигадливість письма. Лесь Подерв'янський – послідовник контркультури, літературний самітник.
28. Історична проза 70-их рр. Заборони і можливості.
29. Історична проза 80-их рр. ХХ ст.
30. Роман Р.Іваничука «Мальви»: проблема яничарства.
31. Оповідання Гр.Тютюнника: проблематика, особливості стилю. Аналіз новели «Три зозулі з поклоном».
32. Історична й химерна проза: точки дотику.
33. Художня умовність як засіб узагальнення в українській прозі 70-х рр. ХХ ст. «Химерна проза» та її представники.
34. Історичне та філософське начала в романі Ліни Костенко «Маруся Чурай».
35. Дисидентська література 60-80-х рр.ХХ ст., її представники, основні мотиви.
36. Історико-філософська проза В.Шевчука. Загальний огляд.
37. Розвиток історичної (чи неісторичної) прози 90-их рр. ХХ ст.
38. Загальна характеристика творчості львівського письменника-вісімдесятника Юрка Винничука.
39. В.Шевчук «Три листки за вікном». Історичність сюжету.
40. Проза Марії Матіос: філософія вікової народної моралі.

	<p>41. Роман «Отчий світильник» Р.Федоріва: історична правла та художній домисел.</p> <p>42. Творчість Ю.Андруховича: ознаки постмодернізму.</p> <p>43. Історична проза 60-их рр. ХХ ст.: толерантність оцінок у літературознавстві</p> <p>44. Роман М.Матіос «Солодка Даруся»: трагедія людських доль.</p> <p>45. Літературна група Бу-БА-Бу: втілення карнавального необарокового мислення.</p> <p>46. Проза письменників-шістдесятників (Р.Іваничук, П.Загребельний, Є.Гуцало, В.Дрозд, Р.Федорів та ін.). Загальна характеристика.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ОБГРУНТУВАННЯ. Тематика означуваного курсу відповідає професійній компетенції та науковим пошукам викладача. Свого часу захищено кандидатську дисертацію «Еротичний роман у віршах Наталі Лівницької-Холодної» (диплом ДК №003554) і присвоєно вчене звання доцента (атестат 12ДЦ №016782). На основі дисертації видано монографію «Життя – це любов. Еротичний роман у віршах Наталі Лівницької-Холодної» (Львів, 2007). Викладач вивчає також творчість інших представників еміграційної літератури періоду міжвоєннн. Професійні зацікавлення нині розширюються до дослідження зв'язків між епохою міжвоєннн та літературним періодом 60-90-х років ХХ ст. (укладено робочу програму з історії української літератури 60-90-х років ХХ ст.). Протягом кількох років читала нормативний курс «Історія української літератури 60-90-их рр. ХХ ст.» для студентів-філологів спеціалізації «сходознавство». Вибірковий курс «Історична проза 1960-1990-их рр. ХХ ст.» дає змогу осмислити українську історичну прозу цілісно, оприявнити її різні аспекти і проблеми, детальніше осягнути творчість її представників. За допомогою тьюторських занять зростає заінтересування студентів проблематикою означуваного курсу, про що свідчить вибір тем для написання магістерських робіт. Курс поглиблює вміння студентів в інтерпретації художнього тексту, викристалізовує самостійність мислення, врешті виховує повагу до своєї історії та культури загалом.